

ALEXIS G.C. SAVVIDES, *Enkylopaïdiko Prosopographiko Leksiko Byzantinis Historias kai Politismou (Encyclopaedic Prosopographical Lexicon of Byzantine History and Civilisation)*, Metron / Iolkos, Atina 1996, I.Cilt, 282 sayfa, II.Cilt, 243 sayfa, III.Cilt, 318 sayfa (*Bizans Tarihinin ve Kültürünün Ansiklopedik Prosopographik Sözlüğü*).

Bu eser, Atina'da Hellenic National Research Foundation'a bağlı Bizans Araştırmaları Merkezi'nde görev yapan (şimdi Aegean University / Department of Mediterranean Studies Rhodes'da görevli) Prof.Dr.Alexis G.C. Savvides'in editörlüğünü üstlendiği, Metron /Iolkos Yayınları ile ortak çalışma sonunda hazırlanan ve bu Yayınları tarafından birlikte yayınlanan Bizans tarih ve kültürüne ait ansiklopedik bir sözlüktür. Eserde Bizans İmparatorluğu'ndaki şahıs, aile ve hanedanların yanı sıra komşu milletler, devletler ve kabileler hakkında da bilgi verilmektedir. Ön hazırlıklarına 1987 yılında başlanılmış olan bu toplu çalışma, ortak ve uluslararası bir projedir ve değişik milletlere (Yunanistan, İngiltere, Amerika, Türkiye, Rusya, Bulgaristan, Yugoslavya, Kıbrıs, Güney Afrika, Ermenistan, Belçika, Kanada, Almanya, İtalya, Tunus) mensup bizantinistler, sarkiyatçılar ve ortaçağ tarihçileri esere katkıda bulunmaktadırlar.

Sözlük'deki bütün maddeler Grekçe yayınlanmaktadır; maddeler hangi dilde yazılmış olursa olsun (özellikle İngilizce yazılmışlardır) Grekçe'ye çevrilmiştir. Eserin tamamında 300 - 1500 yılları arasında tüm Bizans tarihinin portresinin (arkeoloji, mimarlık, sanat, hagiografi, resim sanatı, heykeltıraşlık, soyağacı, coğrafya, din-theoloji, tarih yazımı, edebiyat, fen, tıp, astronomi, müzik, filoloji, felsefe, politika, askerî tarih, sosyoloji, ekonomi, kültürel yaşam, yazı, dil, v.s. alanlarında) çizilmesi düşünülmüştür. Eserin on ciltte tamamlanması ve Bibliyografya ile Düzeltmeler-Ekler ciltlerinden oluşması hesaplanıyor. Bugüne kadar üç cilt ve bir bibliyografya çıkmıştır. Birinci cilt 1996 yılında yayınlanmış olup Aamr'dan Alphios'a kadar alfabetik olarak aşağı yukarı 300 maddeden, İkinci cilt 1997 yılı ortasında yayınlanmış olup Alphios'dan Antelmos'e kadar yaklaşık 250 maddeden, Üçüncü cilt 1998'de yayınlanmış olup Antiochos'dan Ap-simaros'a kadar yaklaşık 250 maddeden oluşmaktadır; birçok madde parantez içi notlar ve bazı alıntılarla güçlendirilmiştir. İkinci ve Üçüncü ciltlere birer Ek ve Düzeltme bölümü de konmuştur. Bibliyografya cildi 2000 yılında çıkmış olup ilk üç ciltte kullanılmış eserlerin tamamını kapsamaktadır. Her maddenin sonunda analitik olarak hazırlanmış bir bibliyografya bulunmaktadır. Bu bibliyografyalardaki kısaltmalar için A.Savvides tarafından yayınlanmış olan "*Byzantinos Domos*, Atina 1987" dergisi ile "*Byzantınische Zeitschrift*, Stuttgart, Byzantinoslavica, Prag, *Byzantine and Modern Greek Studies*, Birmingham, *Dumbarton Oaks Papers*, Washington D.C., *Epeteris Hetaireias Byzantion Spoudon*, Atina, *Jahrbuch der österreichischen Byzantinistik*, Viyana, *Revue des études byzantines*, Paris, *Rivista di studi bizantini e slavi*, Bologna" dergilerinin ve ayrıca "*The Oxford Dictionary of Byzantium*, cilt I, xxı vd., New York ve Oxford 1991" sözlüğünde kullanılan kısaltma listelerinden faydalanmanın mümkün olduğu söylenmiştir. Ayrıca bu eserin başında dergiler, ansiklopediler, sözlükler ve kaynak yayınlarını içeren genel bir Kısaltmalar Listesi bulunmakta ve bu bilgiler maddelerin bibliyografyasında geniş ve ayrıntılı şekilde verilmektedir.

Baanes - Ephraem maddelerini kapsayacak ve 600'ün üstünde maddeden oluşacak, ayrıca yayımlanmış ciltler için, içine bir Düzeltmeler-Ekler kısmı konacak Dördüncü ve Beşinci ciltlerin 2001-2002 yılında çıkması planlanmıştır.

Bu sözlüğün amacının Bizans İmparatorluğu'nun siyasi, askeri, dini-dogmatik, felsefi, kültürel, sosyal ve ekonomik hayatına ışık tutmak ve bu konuda okuyucuyu aydınlatmak olduğu söylenmektedir. Maddeler genelde iki grupta toplanmıştır: Birinci grupta, bahis konusu kişinin biyografik ve kronolojik faaliyeti hakkında bilgi verilmektedir. İkinci grupta ise, bir eserin yazarı ve bu eserin analizi yapılmaktadır. Ayrıca grup maddeleri denen (yani, hanedanlar, kataloglar, aile şecereleri gibi) maddeler içlerine tablolar ilâve edilerek zenginleştirilmiş bulunmaktadır.

İŞİN DEMİRKENT